Ailədə hər uşağa münasibət eynidirmi?

Hər ailə uşaqlarını sevir və onların xoşbəxt, uğurlu fərdlər kimi böyüməsini arzulayır. Amma bəzən valideynlər fərqinə varmadan qız və oğlan uşaqlarına fərqli münasibət göstərirlər. Bu fərq geyimdən, davranış qaydalarından, təhsilə və azadlığa yanaşmadan belə hiss olunur. Əslində, uşaqlar arasında bərabərlik təkcə maddi imkanlarda deyil, sevgidə, diqqətdə və gözləntilərdə də olmalıdır. SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Dünyada vəziyyət

Dünyanın bir çox ölkəsində bu məsələ uzun illərdir müzakirə olunur. Qərb ölkələrində gender bərabərliyi prinsipləri təhsildən ailə tərbiyəsinə qədər geniş tətbiq olunur. Qız və oğlan uşaqlarına eyni imkanların verilməsi əsas məqsəd sayılır. Asiya və Yaxın Şərq ölkələrində isə ənənəvi düşüncə tərzi hələ də üstünlük təşkil edir. Burada oğlan uşaqları çox vaxt ailənin dayağı kimi görülür, qızlar isə daha çox qorunmalı, sakit və itaətkar olmalı varlıqlar kimi yetişdirilir.

Skandinaviya ölkələri (İsveç, Norveç, Finlandiya) bu sahədə ən ədalətli sistemlərə malikdir. Məsələn, valideyn məzuniyyətləri həm ana, həm də ataya bərabər şəkildə verilir ki, uşaqlara baxımda cins fərqi yaranmasın. Sosioloqların fikrincə, uşaqlara cinsinə görə fərqli münasibət göstərmək onların gələcək özünəinamına, şəxsi azadlığına və ictimai davranışına birbaşa təsir edir.

Azərbaycanda vəziyyət

Azərbaycanda ailə dəyərləri çox güclüdür, lakin bəzi hallarda qız və oğlan uşaqlarına münasibətdə fərqlər hiss olunur. Oğlan uşaqları adətən "ailənin gələcəyi" kimi görülür, onlardan məsuliyyətli, güclü, qoruyucu olmaları gözlənilir. Qız uşaqları isə çox vaxt daha sakit, mehriban, ailəcanlı olmağa yönləndirilir. Ev işlərinə, geyim seçiminə, dost çevrəsinə və azad hərəkətlərə yanaşmada qızlara qarşı daha çox məhdudiyyət qoyulur.

Psixoloqların fikrincə, bu fərqlər sevgi və diqqət baxımından uşaqlar arasında bərabərsizliyə səbəb ola bilər. Məsələn, oğlan uşağı "sərt olmalıdır" deyə duyğularını gizlətməyə öyrəşir, qız uşağı isə "ayıb olar" düşüncəsi ilə öz fikrini açıq ifadə etməkdən çəkinir. Bu, böyüdükcə uşaqların emosional inkişafına, özünə dəyər hissinə və ailədaxili münasibətlərə təsir göstərir.

Nə üçün eyni münasibət vacibdir?

Hər uşaq fərqlidir, amma sevgidə və qayğıda fərq olmamalıdır. Qız və oğlan uşaqları eyni dərəcədə maddi və mənəvi dəstəyə ehtiyac duyur. Bərabər münasibət uşaqlarda özünə inam, hörmət və tolerantlıq formalaşdırır. Valideynlərin "biri üstün, biri zəif" yanaşması gələcəkdə qardaş-bacı münasibətlərində gərginlik yarada bilər.

Ailədə bərabər münasibət sadəcə ədalət məsələsi deyil - bu, uşağın şəxsiyyətinin formalaşmasına təsir edən əsas amildir. Qız və oğlan uşaqlarını eyni sevgi, diqqət və hörmətlə böyütmək gələcəyin daha sağlam, düşüncəli və bərabərlik dəyərlərinə açıq cəmiyyətinin təməlidir.

Ayşən Vəli